

ПВНЗ «КРОПИВНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»

Голова Експертної комісії
Іван ЛИТВИН
2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ІСПИТУ

галузь знань *08 Право*

спеціальність *081 Право*

освітня програма *Право*

форма навчання *денна*

для вступників для здобуття ступеня *бакалавра*

на основі *здобутого освітнього ступеня бакалавра, магістра,
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за іншою
спеціальністю*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Перелік дисциплін, що виносяться на фаховий іспит.....	5
2. Перелік тем з дисциплін, що виносяться на фаховий іспит.....	6
3. Порядок оцінювання підготовленості вступників, критерії оцінювання, структура оцінки.	17
4. Рекомендована література для підготовки до фахового іспиту.....	19

Вступ

Мета фахового іспиту – з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними навчальної програми за спеціальністю 081 Право, освітня програма Право.

Завдання фахового іспиту – оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Характеристика змісту фахового іспиту. Програма фахового іспиту має міждисциплінарний синтетичний характер. Його зміст відповідає функціям, для виконання яких повинен бути підготовлений вступник: регулювання, аналітична, організаційна, статистична. Фаховий іспит проводиться у формі тестів з основ правознавства. Відповідь вступники фіксують на аркуші відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фаховий іспит проводиться за екзаменаційним білетом, який містить 25 тестів. До кожного тесту пропонується чотири варіанти відповіді. Один варіант відповіді правильний.

Вимоги до підготовки вступника. На фаховий іспит виносяться теоретичні питання з основ теорії держави та права, конституційного права, цивільного права, адміністративного права, кримінального права, сімейного права, трудового права.

1. Перелік дисциплін, що виносяться на фаховий іспит

1. Основи теорії держави та права
2. Конституційне право
3. Адміністративне право
4. Кримінальне право
5. Цивільне право
6. Сімейне право
7. Трудове право

2. Перелік тем з дисциплін, що виносяться на фаховий іспит

Основи теорії держави та права

Походження, сутність та ознаки держави. Поняття держави (у світі різних підходів щодо визначення). Основні ознаки держави. Суверенітет держави. Внутрішня і зовнішня сторони суверенітету. Суверенітет народу. Національний суверенітет. Поняття державної влади і її співвідношення з політичною владою. Методи і форми забезпечення державою інтересів суспільства, громадян, національних і соціальних спільнот (груп). Сутність держави. Аспекти сутності держави.

Походження, сутність та ознаки права. Історичні типи права: рабовласницьке, феодальне, буржуазне, соціалістичне. Основні уявлення та вчення про право. Визначення поняття права. Соціальна цінність права. Право як спеціальний регулятор суспільних відносин. Ознаки права (нормативність, системність, формальна визначеність, вольовий характер, загальна обов'язковість, гарантованість державою). Право як система норм (правил) поведінки особи, нормативна основа організації та функціонування державної влади, об'єднань громадян, інших осіб. Об'єктивне та суб'єктивне право. Природне та позитивне право. Функції права. Загально-соціальні (виховна, інформаційна, орієнтаційна, оцінювачна) та спеціально-соціальні (юридичні) функції права (регулятивні – статична та динамічна, охоронна).

Громадянське суспільство та соціально-правова держава. Громадянське суспільство: поняття, структура, основні ознаки, сутність. Громадянин і громадянське суспільство. Взаємозалежність і взаємодія громадянського суспільства і держави. Історія виникнення соціальної держави. Поняття, види та ознаки соціальної держави. Україна як соціальна держава. Поняття правової держави. Ознаки правової держави: верховенство права та закону; розподіл влад; охорона прав та свобод громадян; взаємна відповідальність держави та особи; соціальна та юридична захищеність особи; конституційна законність та конституційний контроль; взаємозв'язок держави з громадським суспільством. Проблеми та шляхи формування правової держави в Україні.

Функції держави. Поняття функцій держави. Визначення основних напрямів діяльності держави. Класифікація функцій держави, їх взаємозумовленість і взаємозв'язок. Функції сучасної Української держави і функції державних органів: їх відмінність і взаємозв'язок. Правові форми здійснення державою своїх функцій.

Механізм держави. Поняття механізму держави. Роль механізму держави у забезпеченні здійснення її функцій. Структура механізму сучасної держави та її правова основа. Державні органи, установи, підприємства і організації, їх місце і роль у механізмі держави. Державні і недержавні (комерційні) організації: специфічні риси їх функціонування у механізмі держави.

Форма держави. Поняття форми держави. Форма правління, форма державного устрою, форма державного (політичного) режиму, їх поняття та основні риси. Монархія і республіка. Види монархічних форм правління.

Сучасні монархії. Види республіканських форм правління. Парламентська, президентська, парламентсько-президентська та президентсько-парламентська республіка. Форма правління в Україні. Поняття форми державного устрою. Національно-державний та адміністративно-територіальний устрій держави. Унітарна держава, її основні ознаки. Автономія в унітарній державі. Федеративна держава. Види федерацій. Конфедерація. Демократичний політичний режим. Антидемократичний режим.

Джерела права. Поняття правового (юридичного) акту. Види правових актів. Поняття та ознаки нормативно-правового акту. Закони та підзаконні акти, їх загальні та особливі риси. Закон як нормативно-правовий акт держави вищої юридичної сили. Класифікація законів. Конституційні, кодифікаційні та прості (звичайні) закони. Загальні та спеціальні закони. Конституція держави. Відмінність Конституції від всіх інших правових актів державної влади. Підзаконні нормативно-правові акти. Нормативно-правові акти парламенту (України). Нормативно-правові акти глави (президента) держави. Правові акти уряду (Кабінет Міністрів України), їх основні види. Юридичні акти міністерств та центральних відомств, їх класифікація та юридична природа. Нормативно-правові акти місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Локальні нормативні акти (підприємств, установ, організацій).

Систематизація законодавства. Систематизація нормативно-правових актів (законодавства), її поняття, ознаки, форми поняття та ознаки інкорпорації та кодифікації законодавства. Загальна та галузева кодифікація. Свод законів, уложення законодавства, систематичне зібрання законодавства, збірки законів (нормативних актів) тощо. Принципи систематизації та кодифікації законодавства. Хронологічний та предметний підходи.

Норми права та форми їх реалізації. Поняття норми права та її основні ознаки. Види норм права. Регулятивні і правоохоронні норми права. Дозволяючі (уповноважуючі), зобов'язуючі, забороняючі норми права. Матеріальні та процесуальні норми права: їх взаємозв'язок і відмінність. Класифікація норм права за рівнем їх нормативності. Колізійні норми. Значення класифікації норм права для їх ефективної реалізації. Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція (прості, складні, абсолютно та відносно визначені). Структура регулятивних та правоохоронних норм права. Форми викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів (пряма, посилкова і бланкетна, казуїстична, абстрактна). Співвідношення норми права та статті нормативно-правового акту.

Поняття, значення і способи тлумачення правових норм. Поняття тлумачення норм права, його основні риси. З'ясування та роз'яснення змісту правових норм (їх окремих елементів). Способи тлумачення норм права, поняття та основні види. Граматичне (філологічне, семантичне, лінгвістичне) тлумачення норм права. Логічне, історичне, телеологічне та наукове тлумачення правових норм. Класифікація тлумачення норм права. Види тлумачення правових норм за суб'єктом. Офіційне тлумачення норм права та його види (легальне, аутентичне). Юридична природа (наслідків) офіційного

тлумачення правових норм, його обов'язковість в правозастосуванні. Неофіційне тлумачення норм права, його основні риси та види. Доктринальне тлумачення правових норм та його значення для правозастосування та удосконалення механізму правового регулювання (науково-практичні коментарі, дослідження права: дисертації, статті, монографії і т.ін.). Професійне та побутове тлумачення норм права. Види тлумачення норм права за обсягом: буквально, поширювальне (розширене) та обмежувальне тлумачення, їх значення для вірного, обґрунтованого та законного прийняття юридичного рішення (акту). Нормативне та казуальне тлумачення правових норм (за результатом). Акти тлумачення, їх види та юридична природа.

Система права. Система права та правова система їх співвідношення. Поняття та основні риси структури права. Рівні (елементи) структури права: правова норма, інститут права, галузь права, підгалузі права. Система права. Матеріальне та процесуальне право. Публічне та приватне право. Система законодавства: поняття, основні риси та структурні підрозділи. Співвідношення системи права й системи законодавства.

Правові відносини. Поняття та основні ознаки правових відносин. Склад (структура) правових відносин. Матеріальні та юридичні аспекти змісту правовідносин. Основні елементи складу правовідносин: суб'єкти, зміст (юридичний, фактичний), об'єкти. Зміст правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність фізичних осіб. Правоздатність. Дієздатність. Деліктоздатність. Правосуб'єктність юридичних осіб. Публічні (некомерційні) і приватні (комерційні) юридичні особи. Об'єкти правових відносин: поняття та ознаки. Види об'єктів правових відносин: їх поняття та види згідно законодавства України. Їх правовий режим. Юридичний факт.

Законність і правопорядок. Поняття та сутність законності. Законність як принцип життя цивілізованого суспільства. Режим законності у правовій державі. Принципи та вимоги законності. Конституційне забезпечення законності. Система гарантій законності. Соціальні та юридичні гарантії законності. Суспільний порядок та правовий порядок. Поняття правопорядку, його співвідношення з законністю та демократією. Законність та дисципліна. Види дисципліни.

Правопорушення та відповідальність за їх скоєння. Ознаки правопорушення: протиправність, винність (деліктоздатність), соціальна шкідливість (небезпечність), наслідки. Склад правопорушення. Суб'єкт правопорушення та його особливості у різних галузях (інститутах) права. Об'єктивна сторона правопорушення, її ознаки. Причинний зв'язок між правопорушенням (дією) та наслідками. Суб'єктивна сторона правопорушення: вина, її форми – умисел та необережність. Прямий та непрямий умисел, протиправна самовпевненість та протиправна необережність.

Конституційне право

Поняття, предмет і джерела конституційного права України. Поняття конституційного права. Предмет конституційного права, його структура. Методи конституційного права. Місце і роль конституційного

права в системі національного права України. Система конституційного права, її елементарна характеристика. Конституційно-правові норми: поняття, види та особливості. Конституційно-правові інститути: поняття, види та особливості. Конституційно-правові відносини, їх форми та особливості. Джерела галузі конституційного права.

Основи конституційного ладу України. Ознаки і принципи конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Риси України як конституційної держави. Поняття державного ладу України та характеристика його принципів. Конституційне закріплення форми української держави. Конституційне закріплення основ громадянського суспільства та відносин між державою та людиною, державою і громадянином. Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи суспільного ладу. Система суспільного ладу.

Конституційно-правовий статус особи. Поняття громадянства України. Особи, які є громадянами України. Підстави набуття та припинення громадянства. Поняття основних прав і свобод людини і громадянина, їх співвідношення. Поняття конституційно-правового статусу людини та громадянина та основні принципи їх забезпечення. Класифікація і юридичні властивості основних прав і свобод. Конституційно-правове регулювання основних особистих, політичних, соціально-економічних і культурних прав громадян України, їх відповідність міжнародним стандартам прав людини і громадянина. Основні обов'язки громадян України, їх загальна характеристика. Поняття громадянства України. Особи, які є громадянами України. Підстави набуття та припинення громадянства

Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Вибори як спосіб формування органів державної влади. Конституційне регулювання виборчої системи в Україні. Виборче право і виборча система: співвідношення понять активне і пасивне виборче право в Україні. Поняття виборчої системи і їх види. Виборчий процес: поняття і законодавче регулювання. Стадії виборчого процесу в українському законодавстві. Поняття референдуму і його призначення. Види референдумів.

Система органів державної влади України. Поняття органу державної влади. Поняття механізму держави та апарату держави. Ознаки, функції, принципи діяльності й правова основа діяльності органу державної влади. Види та система органів влади в Україні. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус Президента України. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади України. Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури.

Місцеве самоврядування. Поняття місцевого самоврядування. Правова природа місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Система органів місцевого самоврядування. Формування органів місцевого самоврядування. Компетенція органів місцевого самоврядування.

Адміністративно-територіальний устрій України. Поняття територіального устрою держави. Територіальний та державний устрій. Політико-територіальний та адміністративно-територіальний устрій. Ознаки унітарних та федеративних держав. Різновиди унітарних держав.

Конституційне закріплення форми державного устрою України як децентралізованої унітарної держави. Поняття та система адміністративно-територіального устрою України. Види адміністративно-територіальних одиниць. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим.

Адміністративне право

Адміністративне право. Державне управління. Виконавча влада як гілка державної влади та її управлінська спрямованість. Управління: загальне поняття і соціальна природа. Поняття державного управління у широкому і вузькому розумінні. Співвідношення державного управління та виконавчої влади. Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять. Необхідність уточнення традиційного погляду на предмет адміністративного права. Предмет адміністративного права: сучасне визначення. Метод адміністративного права. Сучасна трансформація методу адміністративного права. Принципи адміністративного права. Українська наука адміністративного права на сучасному етапі. Науки про управління та організаційна наука. Порівняльно – правовий метод у науці адміністративного права. Навчальний курс адміністративного права.

Норми, система і джерела адміністративного права. Поняття і структура норм адміністративного права. Зростання ролі адміністративно – правових норм у регулюванні управлінських відносин. Дія адміністративно – правових норм. Види адміністративно – правових норм. Система адміністративного права: поняття і зміст. Підгалузі та інститути в системі адміністративного права. Адміністративне право – галузь публічного права. Зв'язки адміністративного права з іншими галузями українського права. Поняття джерел адміністративного права. Види джерел адміністративного права. Адміністративне право і форми систематизації адміністративного законодавства.

Загальна характеристика суб'єктів адміністративного права. Фізичні особи: адміністративно – правовий статус. Поняття і види суб'єктів адміністративного права. Поняття адміністративної правосуб'єктності та адміністративно – правового статусу. Адміністративно – правовий статус громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління. Форми участі громадян в державному управлінні. Адміністративно – правові гарантії суб'єктивних прав громадян. Іноземні громадяни і особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно – правового статусу. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види об'єднань громадян. Адміністративно – правовий статус об'єднань громадян. Забезпечення законності в діяльності об'єднань громадян.

Органи виконавчої влади: поняття, система, адміністративно – правовий статус. Поняття і види органи виконавчої влади. Система органів виконавчої влади та основні засади її структурної побудови. Президент України і система органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади.

Органи виконавчої влади у світлі адміністративної реформи в Україні. Адміністративно – правовий статус інших (крім органів виконавчої влади) державних органів. Адміністративно – правовий статус органів місцевого самоврядування. Адміністративно – правовий статус службовців державних органів і органів місцевого самоврядування. Об'єднання громадян та їх адміністративно – правовий статус. Основні риси адміністративно – правового статусу підприємств, установ, організацій.

Форми та методи державного управління. Поняття форм державного управління. Види форм управління. Правові акти державного управління, їх поняття, ознаки та юридичне значення. Відмінність актів державного управління від інших документів та рішень. Види актів державного управління. Вимоги, що ставляться до актів управління, наслідки їх невиконання. Порядок прийняття, дії, зміни, зупинення та скасування актів державного управління. Поняття методів державного управління, їх класифікація. Переконавання та примус у державному управлінні. Методи прямого і непрямого управління. Адміністративні і економічні методи. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління.

Місцеве самоврядування в Україні. Поняття місцевого самоврядування в Україні. Ознаки місцевого самоврядування. Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. Принципи місцевого самоврядування. Поняття системи місцевого самоврядування в Україні. Структура місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада. Виконавчі органи рад. Органи самоорганізації населення. Районні та обласні ради. Повноваження органів місцевого самоврядування. Власні повноваження. Делеговані повноваження. Сільська, селищна та міська рада. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін. Гарантії місцевого самоврядування.

Поняття, підстави та зміст адміністративної відповідальності. Загальна характеристика юридичної відповідальності як складової державного примусу. Види юридичної відповідальності. Поняття, ознаки та характеристика адміністративної відповідальності. Підстави настання адміністративної відповідальності. Обставини які виключають адміністративну відповідальність, звільняють від її настання, пом'якшують або ж обтяжують її настання. Суб'єкти, що притягуються до адміністративної відповідальності та їх характеристика. Адміністративні стягнення як міри адміністративної відповідальності, їх види та характеристика.

Кримінальне право

Поняття, предмет, метод та система кримінального права. Наука кримінального права Поняття та завдання кримінального права України.. Функції кримінального права, предмет і метод кримінально-правового регулювання. Система кримінального права України. Принципи кримінального права України.

Закон про кримінальну відповідальність. Поняття кримінального закону, його ознаки та значення. Структура Кримінального кодексу України.

Тлумачення кримінального закону: поняття та значення. Види, засоби та обсяги тлумачення.

Чинність Закону про кримінальну відповідальність у часі, просторі та по колу осіб Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі.

Кримінальна відповідальність та її підстава. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття, ознаки, зміст. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Поняття злочину, класифікація злочинів. Поняття й ознаки злочину в кримінальному праві України. Класифікація злочинів. Малозначність діяння. Відмінність злочину від інших правопорушень.

Склад злочину і кваліфікація злочинів. Поняття та значення складу злочину. Функції складу злочину. Елементи й ознаки складу злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки злочину. Види складу злочину. Склад злочину та кваліфікація злочину. Значення складу злочину для кваліфікації злочинів.

Об'єкт злочину. Поняття об'єкта злочину. Кримінально-правове значення об'єкта злочину. Класифікація об'єктів злочину. Безпосередній об'єкт злочину та його види. Значення виду безпосереднього об'єкта для кваліфікації. Поняття предмета злочину та його місце у структурі складу злочину.

Об'єктивна сторона складу злочину. Поняття й ознаки об'єктивної сторони складу злочину. Дія та бездіяльність у кримінальному праві: поняття й ознаки, види. Уплив нездоланної сили, фізичного та психічного примусу на кримінальну відповідальність. Суспільно-небезпечні наслідки та їх види. Причинний зв'язок і його кримінально-правове значення. Інші факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину.

Суб'єкт злочину. Поняття та ознаки суб'єкта складу злочину. Спеціальний суб'єкт складу злочину. Поняття осудності та її значення. Обмежена осудність як різновид осудності. Поняття неосудності за кримінальним правом України. Критерії неосудності. Вік кримінальної відповідальності. Значення віку для визнання особи суб'єктом злочину.

Суб'єктивна сторона складу злочину. Поняття й ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Вина як головна ознака суб'єктивної сторони складу злочину. Поняття та види умислу. Різновиди умислу, вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою. Поняття та види необережності. Подвійна (складна чи змішана) форми вини. Поняття та види помилок у кримінальному праві. Їхній вплив на кримінальну відповідальність.

Стадії вчинення умисного злочину Поняття та види стадій умисного злочину. Поняття закінченого злочину. Поняття та види готування до злочину. Відмінність готування від виявлення наміру. Поняття та види замаху. Відмінність замаху від готування. Кримінальна відповідальність за

незакінчений злочин. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця, її поняття та ознаки.

Співучасть у злочині. Поняття та значення співучасті у злочині. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті. Види і ознаки співучасників. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників. Форми співучасті. Специфічні прояви співучасті. Поняття та види причетності до злочину.

Множинність злочинів Поняття та види одиничних злочинів. Поняття та види множинності злочинів. Поняття, ознаки та види повторності. Сукупність злочинів та їх види. Значення сукупності для кваліфікації злочину та призначення покарання. Рецидив злочину: поняття, види.

Звільнення від кримінальної відповідальності Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Підстави та порядок передачі особи на поруки у зв'язку зі звільненням від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Перебіг строків давності – правова підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінчення строків давності.

Цивільне право

Цивільне право в системі права України. Поняття цивільного права. Предмет та метод цивільного права. Функції цивільного права. Визначення поняття цивільного права та його система. Система принципів цивільного права. Зміст принципів справедливості, добросовісності й розумності в цивільному праві. Принцип свободи в цивільному праві України. Принцип неприпустимості зловживання правом. Принцип моральності в цивільному праві. Загальна характеристика цивільного законодавства. Структурна побудова ЦК України та його норм

Цивільне право як наука і навчальна дисципліна. Поняття цивілістики, її місце в правознавстві. Предмет і завдання науки цивільного права. Методологія науки цивільного права. Розвиток науки цивільного права. Сучасна українська наука цивільного права. Цивільне право як навчальна дисципліна.

Цивільні правовідносини. Поняття і особливості цивільних правовідносин. Суб'єкти і об'єкти цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин. Поняття і взаємозв'язок здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Об'єктивні й суб'єктивні умови здійснення суб'єктивного цивільного права. Порядок здійснення суб'єктивних цивільних прав. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Зловживання правом. Порядок виконання суб'єктивних цивільних обов'язків.

Загальні правові засади захисту цивільних прав та інтересів. Поняття та підстави захисту цивільних прав та інтересів. Форми та способи захисту цивільних прав та інтересів. Поняття збитків та обсяг їх

відшкодування у цивільному праві. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди як спосіб захисту цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність як спосіб захисту цивільних прав та інтересів. Поняття об'єкта цивільних прав. Речі. Майно.

Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Результати інтелектуальної, творчої діяльності. Інформація. Особисті немайнові блага. Поняття та ознаки цінних паперів. Окремі види цінних паперів.

Фізична особа як суб'єкт цивільного права. Поняття фізичної особи. Правоздатність фізичної особи. Цивільна дієздатність фізичної особи. Правові підстави здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Правовий статус фізичної особи - підприємця. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності фізичної особи як підприємця.

Визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою.

Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою.

Опіка та піклування. Загальна характеристика опіки та піклування. Встановлення опіки та піклування. Права й обов'язки опікуна, піклувальника. Припинення опіки та піклування.

Юридичні особи. Поняття та ознаки юридичної особи. Правоздатність юридичної особи. Порядок виникнення і припинення юридичних осіб. Види юридичних осіб. Поняття, ознаки та порядок виникнення юридичних осіб у зарубіжних правопорядках. Класифікація юридичних осіб у праві зарубіжних держав. Правовий статус об'єднань юридичних осіб та транснаціональних корпорацій.

Підстави виникнення, змін та припинення цивільних правовідносин. Поняття юридичних фактів. Класифікація юридичних фактів. Загальні положення про правочини. Підстави та умови недійсності правочинів. Правові наслідки недійсності договору. Поняття представництва. Правова природа інституту представництва. Види представництва. Здійснення представництва. Представництво за довіреністю. Поняття та значення строків (термінів) у цивільному праві. Види цивільно-правових строків (термінів). Позовна давність.

Виникнення та припинення права власності. Виникнення права власності. Непорушність — визначальний принцип інституту права власності. Підстави та способи припинення права власності.

Окремі способи припинення права власності на майно.

Загальна характеристика права інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності і права інтелектуальної власності. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави та момент виникнення прав інтелектуальної власності. Цивільно-правові договори та судова практика у сфері права інтелектуальної власності. Строк чинності прав інтелектуальної власності та їх види. Зміст права інтелектуальної власності та здійснення суб'єктивних прав. Правові наслідки порушення прав інтелектуальної власності.

Авторське право та суміжні права. Поняття авторського права на твір та джерела авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторських прав. Виникнення і строки чинності авторських прав. Суб'єктивне авторське право, його зміст та межі. Поняття та особливості суміжних прав. Загальні положення про винахід та корисну модель, їх правова охорона. Загальні положення про промисловий зразок та його правова охорона.

Сімейне право

Сімейні правовідносини. Поняття та види сімейних правовідносин. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів. Строки в сімейному праві. Порядок та правила обчислення строків.

Правовідносини подружжя. Поняття шлюбу та його правова природа. Умови укладення шлюбу. Порядок вступу до шлюбу. Державна реєстрація шлюбу та її правові наслідки. Недійсність шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним.

Особисті немайнові правовідносини подружжя. Особливості особистих немайнових прав подружжя. Зміст особистих немайнових прав подружжя. Право чоловіка та дружини на зміну прізвища.

Майнові правовідносини подружжя. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя. Правовий режим роздільного майна подружжя. Правовий режим спільного майна подружжя та його поділ. Шлюбний договір. Права та обов'язки подружжя по утриманню.

Укладання та припинення шлюбу. Поняття шлюбу та його правова природа. Умови і порядок укладення шлюбу. Недійсність шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним. Поняття та підстави припинення шлюбу. Правові наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.

Майнові правовідносини батьків і дітей. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання. Обов'язок батьків утримувати дитину. Стягнення аліментів і заборгованість за аліментами. Припинення обов'язку батьків утримувати дитину. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків.

Опіка та піклування над дітьми. Поняття та сутність усиновлення. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. Визнання усиновлення недійсним. Скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Трудове право

Предмет, метод і система трудового права. Трудове право як галузь права України. Місце трудового права в системі права України. Поняття трудового права. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості методу трудового права в умовах переходу до ринкових відносин. Сфера дії норм трудового права. Роль та функції трудового права.

Основні принципи трудового права. Поняття і значення основних принципів трудового права. Проблема імплементації принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і

система основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права. Принципи, що виражають політику в галузі правового регулювання ринку праці і ефективної зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Суб'єкти трудового права. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правоздатність та дієздатність. Правовий статус суб'єктів трудового права, його зміст. Суб'єкт індивідуальних трудових відносин. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавці як суб'єкти трудового права. Суб'єкти колективних трудових відносин. Профспілки як суб'єкти колективних трудових відносин.

Правовий статус профспілок. Поняття профспілок, їх завдання і функції. Нормативно-правове регулювання їхньої діяльності. Загальна характеристика правового статусу профспілок у трудових відносинах. Класифікація прав профспілок. Захисна функція профспілок: її зміст та форми реалізації. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Відповідальність профспілок. Співвідношення прав профспілок, органів громадської самодіяльності на підприємствах (в установах, організаціях), колективу працівників.

Трудові правовідносини. Поняття і система правовідносин у трудовому праві. Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінність трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин: цивільного, адміністративного, соціального забезпечення. Елементи трудових правовідносин. Суб'єкти трудового правовідношення. Трудова правоздатність та дієздатність громадян, підприємств, установ і організацій в сфері трудового права.

Робочий час і час відпочинку. Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Правові норми робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня і робочої зміни. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день. Графіки змінності роботи, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи. Режим і облік робочого часу, порядок його встановлення. Ненормований робочий день.

Трудова дисципліна. Поняття і значення дисципліни праці, засоби її забезпечення в умовах переходу до ринкових відносин. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівника, власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу або фізичної особи.

3. Порядок оцінювання підготовленості вступників, критерії оцінювання, структура оцінки

Кожен білет містить двадцять п'ять питань та чотири варіанти відповіді, серед яких лише одна правильна. Виберіть правильний, на Вашу думку варіант і позначте його на аркуші відповіді. Оцінювання знань та умінь вступника на фахових вступних випробуваннях оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів:

Оцінку **«відмінно»** (192-200 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 23 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«добре»** (168-188 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 17 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«задовільно»** (144-164 балів) вступник отримує за умови наявності не менше 11 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінку **«незадовільно»** (0-140 балів) вступник отримує за умови наявності менше 10 правильних відповідей із 25 запропонованих тестових завдань.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Кількість правильних відповідей	Відповідність правильної відповіді кількості балів за стобальною шкалою ECTS
A	Відмінно	100-90	25	200
			24	193
			23	186
B	Добре	89-82	22	179
			21	173
			20	166
C		81-75	19	160
			18	153
			17	147
D	Задовільно	74-66	16	140
			15	133
			14	126
E		65-60	13	120
			12	113
			11	107
F	Незадовільно	0-59	10	0-100

4. Рекомендована література для підготовки до фахового випробування

Основна:

1. Загальна теорія держави і права / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Харків : «Право», 2002. 432 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : Підручник. 2-ге видання. К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2010. 520 с.
3. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
4. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / Петришин О.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. та ін. ; за ред. О.В. Петришина. Х. Право, 2014. 368 с.
5. Теорія держави і права / Лисенков С.Л. та ін. ; За ред. С.Л. Лисенкова. К. : Юрінком Інтер, 2005. 448 с.

Додаткова:

1. Бабкіна О.В., Волинка К.Г. Теорія держави і права у схемах і визначеннях. К. : МАУП. 2004. 144 с.
2. Ведерніков Ю.А., Грекул В.С. Теорія держави та права. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
3. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Шемшученка Ю.С. К. : ТОВ «Видавництво “Юридична думка”», 2007. 992 с.
4. Волинка К.Г. Теорія держави і права. К. : МАУП, 2003. 240 с.
5. Волинка К.Г. Тлумачний словник з теорії держави і права. К. : Магістр, 2006. 112 с.
6. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави: Навчальний посібник. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 270 с.
7. Євграфова Є.П. Система національного законодавства в контексті права (лібертарно-легістський підхід): Монографія. К. : КНТ, 2007. 184 с.
8. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права. К.: Кондор, 2006. 477 с.
9. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами). К. : Кондор, 2002. 353 с.
10. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Сушицька Н.В. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття) К. : Центр навчальної літератури, 2006. 148 с.
11. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 264 с.
12. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права. К. : Атіка, 2005. 592 с.
13. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти). К. : “Професіонал”, 2004. 398 с.
14. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти). К. : Атіка, 2003. 288 с.

15. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). К. : Атака, 2007. 412 с.
16. Марчук М.В., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права. К. : Істина, 2004. 304 с.
17. Олійник А.Ю., Гусарев С.Д., Слюсаренко О.Л. Теорія держави і права. К. : Юрінком Інтер, 2001. 176 с.

До розділу 2:

Основна:

18. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / Бошицький Ю.П. та ін. Київ : Ліра-К, 2013. 759 с.
19. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О.В. Дзери. К. : Юрінком Інтер, 2010. 976 с.
20. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / за ред. О.В. Дзери. : Юрінком Інтер, 2010. 1173 с.
21. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / Шишка Р.Б. Київ: Ліра-К, 2015. 1024 с.
22. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1: Загальні положення / За ред.. проф. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Колісник А.А., 2010. 320 с.
23. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2: Фізична особа / За ред.. проф. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : Страйд, 2009. 296 с.
24. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3: Юридична особа / За ред.. проф.. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : Страйд, 2009. 736 с.
25. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4: Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки. / За ред. проф.. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Колісник А.А., 2010. 768 с.
26. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 5 : Право власності та інші речові права / За ред.. проф.. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Лисяк Л.С., 2011. 624с.
27. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових

- інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 6: Право інтелектуальної власності / За ред. проф. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Лисяк Л.С., 2011. 592с.
28. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 7: Загальні положення про зобов'язання та договір / За ред. проф. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Лисяк Л.С., 2012. 736с.
29. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 12: Спадкове право / За ред. проф. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х. : ФОП Колісник А.А., 2009. 544с.

Додаткова:

1. Боднар Т.В. Сімейне право України: підручник. К. : Юрінком Інтер, 2016. 520 с.
2. Дзера І.О. Поняття та загальна характеристика способів захисту права власності. Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав: Монографія / За заг. ред. акад. О.Д. Крупчана та В.В. Луця. К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. 400 с.
3. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія. К., 2013. 320 с.
4. Харитонов С.О., Харитонova О.І. Цивільні правовідносини: монографія. К., 2011. 456 с.
5. Кухарев О.Є. Спадкове право України: навч. посіб. К. : Алерта, 2013. 327 с.
6. Яворська О.С. Правове регулювання відносин власності за цивільним законодавством України: Навчальний посібник. К. : Атіка, 2008. 256 с.

До розділу 3

Основна:

1. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.
2. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / За ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. К. : Істина, 2010. 430 с.
3. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. А.С. Беницького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського. К. : Істина, 2011. 1112 с.
4. Кримінальне право : навчальний посібник / Дудоров О.О., Хавронюк М.І.; за заг. ред. М.І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2014. 944 с.

5. Кримінальне право України : Загальна частина : підручник / Борисов В.І., Тацій В.Я., Тютюгін В.І. та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова., В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 528 с.
6. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, Хавронюка. 5-е вид. перероб. та доп. К. : Юридична думка, 2008. 1216 с.
7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. Т.1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. 3-тє вид., перероб. та доп. К. : Алерта ; КНТ ; Центр навчальної літератури, 2009. 964 с.
8. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. Т.2 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. 3-тє вид., перероб. та доп. К. : Алерта ; КНТ ; Центр навчальної літератури, 2009. 624 с.
9. Практикум з кримінального права України (Загальна частина) : навчальний посібник / Ведмідський О.В., Людвіг В.Д., Примаченко В.Ф. та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., доц.. В.В. Шаблістого. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 352 с.
10. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. В.О. Навроцького. К. : Юрінком Інтер, 2013. 713 с.

Додаткова:

1. Андрушко П.П., Стрижевська А.А. Злочини у сфері службової діяльності. К. А.С.К. 2006. 234 с.
2. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2004. № 12: Постанови Пленуму Верховного суду України в кримінальних справах. 360 с.
3. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. 2-ге вид. К. : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
4. Питання кримінального права у рішеннях Конституційного суду України / Упорядн.: Брич Л.П., Ясеницький В.Є. Львів : ПАІС, 2004. 92 с.
5. Селецький С.І. Кримінальне право України. Особлива частина: навчальний посібник. К. : Центр Учбової літератури, 2007. 504 с.
6. Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України / упоряд. і авт. передмови Хавронюк М.І. К.: Юрисконсульт, 2008. 550 с.
7. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / Кузнецов В.В., Савченко А.В. ; за заг. ред. професорів Є.М. Моїсєєва та О.М. Джужи, наук. ред. к.ю.н., доц.. І.А. Вартилицька. 2-е вид., перероб. К. : КНТ, 2007. 300 с.
8. Хавронюк М.І. Довідник з особливої частини Кримінального кодексу України. К. : Істина, 2004. 504 с.